

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közgazdasági s társadalmi lap.

A SZABADELVOPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenkint ötször, u. m. Hétfőn, Kedden, Szerdán, Csütörtökön és Szombaton.

Előfizetési feltételek:
 helyben hához hordva vagy vidékre postán küldve.

Egész évre	10 frt.
Félévre	5 frt.
Negyedévre	3 frt. 50 kr.
Egy hónapra	1 frt.

Előfizethetők: minden a kiadónálvalan.
Kutasi Imre nyomatofabrikán, a társulat
 Telegr. K. Lajos és J. Csáky Károly
 könyvkereskedésükben, vidéken a posta-
 hivataloknál.

Hirdetési díj:
 6t hasabos postisor 5 krajczár. Nagyobb terjedelmű s több ízben megjelent hirdetéseknek leengedése történik. Hirdetési díj minden hirdetés után 30 kr. Nyitási költségek minden sorra 20 kr. Ezek a szerkesztői által vetettek fel. — A hirdetések a szerkesztőségben és kiadói irodában. — Az előfizetési s hirdetési díjak a kiadónál, a lap szerkesztőségében tartoznak megfizetésre. — A szerkesztői irodában: **Czegledtőze, Fried-ház 19. sz. alatt** cimezőndők.

Debreczen, február 4.

(B. S.) Nemcsak eredeti, hanem valóban igen komikus az, hogy mi mindentől nem csinálnak tőkét ellenzéki kollegáink, hogy a kormányt népszerűtlenné, s egy fúlat alatt saját nagyságukat is neveljék legalább egy jámbor centiméterrel. — Ilyen legközelebb az oroszországi pestis ügye, melyről olyan sokat beszélnek, hogy fele sem szükséges.

Hát hiszen igaz, hogy Oroszországban dühög a pestis, hogy a fekete halál nem valami tréfás dolog, vándorol mint a bolygó zsidó, ma ott — holnap itt; de azért egyáltalán nem indokolt az ellenzéki eljárása s alapítvány, féktelen vádja, hogy a kormány nem tesz kellő intézkedéseket a pestis megállítására. Nemcsak hogy nem tesz, de mint egyik helybeli társadalmi lap mondja, nem is a k a r s Bécében szépségesen elhatározta, hogy csak akkor fognak intézkedni, ha beüt a mennydörgés mennyikő, már t. i. a pestis.

Olvasóinknak józan belátására a elfogulatlan higgadságra hivatkozunk, ugyan bírálják meg, hogy nem hiányzik-e az olyan embernek legalább egy kereké, ki ily sületlen híreket akarja ingerültté tenni a közönséget, melyet különben is felizgatott a fekete halál híre. Hát képzelték az, hogy olyan határozatot akár Bécében, akár Chinában hozhassanak, hogy majd csak akkor fognak intézkedni, ha késő lesz?

Mi nagyon értjük az ilyen terditések intencióit, s kellő méltatlankodással is fogadnók, ha nem ismernők embereinket, s nem tudnók Debreczen város publikumáról, hogy annak hagyományos józan belátása az ily állításokkal félre nem vezethető, csak nevei némely ember erődköseit.

Különben az ilyen apró apostolokkák csak a „hivatott” celebritások dudái. kik tulbuzalmukban rendesen túllőnek a célon. A mozgalmat kiindulási pontja s a jelszó a budapesti függetlenség táborból indul, hol szintén kellő tevékenységgel pletykálnak a kormány indolentiájáról s hogy annál több ok legyen a vádat a valóság színébe tüntetni fel, Simonyi Ernő már meg is tette indítványát a határokat a zonalis szoros elzárólása iránt.

Természetes, hogy ezen indítványt elfogadni nem lehet. Ez csak az esetben volna indokolt, ha a veszély oly fenyegetően lépne fel, mely mellett elenyésznek az óriási kár és vagyontulajlás, mely a határokat szoros elzárólásából származik. Vajjon tudják-e Simonyi Ernő ur és kollegái, hogy mit jelent az a szoros határozat? Jelenti a kereskedelem és ipar, a kivitel és behozatal, a forgalom teljes fennakadását, okozati összefüggésben a nemzet elszegényedését, nyomorával? S mai nemzeti ezer bajaink középtete okos dolog volna-e ily lépésre határozni magát a nemzet-

nek, míg annak szüksége nem mutatkozik?

Németország és Románia sokkal közelebb van a veszély színhelyéhez s közelebből van érdekelve — de nem juttott ott azért észébe senkinek még eddig a szoros határozat elrendelnie. Megtették, mint megtette monarchiánk is a kellő óvintézkedéseket, s mint a belügyminiszter Márkus István képviselő interpellációjára kijelenté, csak egy nyomás kell a távirada billentyűtén, s a szigorú vesztégtér a másik perczben fogantossitható.

Ebből átláthatja minden elfogulatlan ember, hogy a kormány igen is készen várja a cselekvés szükséges pillanatát, s csak a nemzet érdekében cselekszik, ha nem tesz Hübele Balázs módjára olyan intézkedéseket, melyek még szegényebbé tennék az országot, megdönthetnék a fizetéképességet s könnyen fennakaszthatnák az állami gyűlölség tüzeit, s midőn ezt t. olvasóink átlátják, egyuttal megítélhetik, hogy minő emberek azok, kik ily komoly veszedelemből is a politikai gyűlölség tüzeit szítják, a helyett, hogy a kormányval kezelt fogva íggyekezzenek buznogni a veszély elhárítása iránt!

Debreczen, febr. 4.

Tegnap t. elvtársaink és olvasóink közül többen várták, hogy mit fogunk felelni ama közönséget keltő cikkre, mely a „Debr.” szombati számában volt olvasható?

Részünkről semmit. Annak a férfinak, kit polgártársai közbizalma és tisztelete városunk legfőbb hivatalára emelt, annak kinek önzetlenségét, megvesztegethetlenségét, hivatali buzgalmit, szegény és gazdag iránt egyforma igazságszeretét mindenki ismeri, nincs szüksége afféle ember és afféle támadás ellen védelemre.

A rendőri hivatal főnöke, a főkapitány ur azonban, mint a kérdéses ügyben leginkább érdekelt közeg, részéről nem vélte halgatással mellőzhetőnek ez ügyet s következő nyilatkozat közzétételére kért föl:

Nyilatkozat.

A „Debreczen” febr. 1-ső számában „Tiszviselő és erkölcs” cím alatt egy oly vakmerő mint igaztalan támadás intézték városunk legfőbb tiszviselője Simonyi Imre polgármester ur ellen, mint kinek házában, illetőleg az ott lévő kávéházban állítólag hazaárulókat folytatnak, — a közérközséget buzgó cikkirónak értesülése szerint természetesen a polgármester ur engedelmével és a rendőrség elnevezésével, melynek „nem volt bátorsága ama büfések ellen köteleességét teljesíteni.”

Nem Boross Lászlóknak, kinek nevével bámulattal olvastuk a cikk alatt, hanem a város közönsége iránti figyelemből, melynek közbiztonsága fölött örködni hivatalunk, szükségessé tartom a következőket elmondani: A Simonyi Imre polgármester ur háza alatti helyiség vendéglő és kávéház volt, már sokkal előbb, mielőtt az a ház Simonyi Imre-

ur részbeni birtokába jutott volna s mint ilyen nyilvános helyiség ép oly rendőri felügyelet alatt állt és áll, mint bármely más hasonló helyiség s a rendőri felügyelet épen ott még szigorubbán gyakoroltatott, mint bárhol másutt s e tekintetben a polgármester ur a rendőrséget nemcsak a legnagyobb készséggel támogatta, hanem több ízben egyenesen felszólította, s még kapukulcsal is ellátta, hogy az éj óráiban is bármikor titkon meglephessék a rendőri közegek a kávéházban metán haszár játékok üzőket.

A rendőrség nem is mulasztotta el e köteleességét, mióta vezetésem alatt áll; korábbi időkben pedig, midőn városunk mélyen tisztelt polgármestere viselte a főkapitányi hivatalát, épen rendkívüli erélyessége s a hazaárulók körélelhetlen üldözése által tudt ki, nem törődve arra, hogy azáltal sokak haragját magára vonta, kik ma sem felelhetik el, hogyan kutatta föl bűrhelyeket az erélyes főkapitány, hogyan törette be rájuk a bezárt ajtót, hogyan üldözte, midőn magán házába menekültek folytatni mesterségüket, hogyan kobozta el a roulette bankot egy ízben 1600 frttal, mely aztán a szegények pénzévé jává fordítottatott.

A közönség azonban igen jól emlékszik mindezekre, valamint arra is, hogy a legkisebb kihágás is, ha előfordult e téren, szigoruan büntetett, tekintet nélkül a helyiségekre.

Olyféle alaptalan vádak, mint a milyenek most fölhozottak, egyébként már mások is fölhozták a polgármester ur, illetőleg a rendőri hatóság ellen. Egy íz n. pl. az volt ellene a nagy vád: hogy a rendőrségül egy tisztességes, ártatlan leány őt nem illet bánásban részesült. Több város rendőrségétől bejött jelentésekben aztán kiderült, hogy azon ártatlan leány mindenünne adósságokkal megszóktott vagy kiutasított bűnös személy volt.

Más ízben ugyancsak Boros László, ki oly alaposan szokott értesülve lenni mindenről, számadást követelt tőle a tüdőző egylet vagyonának mibeültéről, holmi dupla krétafelet emlegetve, míg csak ki nem sült, hogy azon egyletnek már több mint egy év óta nem Simonffy Imre ur, hanem Patay András ur volt az elnöke.

De ha Boros L. valóban lelkiismeretes dolognak tartja, a közérközség ügyét hatalmas ótalma alá venni, — ott kellett volna s ott kellene föllépnie, hol orvoslásra találhat, a maga útján szigoru vizsgálatot követelni, a mit biztosítjuk, hogy meg is talál, ha üres lármánál egyebet akar.

Debreczen, 1879. febr. 4.

Körner Adolf főkapitány.

Az országgyűlési szabadelvű párt értekezletén felvetett a berlini szerződés kérdése, a miniszterelnök kijelenté, hogy mihiely az osztrák birodalmi tanács mindeket házában véget ér e kérdés tárgyalása, maga fogja a szerződésre a ház figyelmét felhívni.

Simonyi Ernőnek a pestis tárgyában beadott indítványára nézve az értekezlet abban állapodott meg, hogy ezuttal határozat hozatalát szükségesnek nem tartja.

A jog- és államtudományi tanulmány- és vizsgálati rendszer tárgyában tartott enquete.

A közoktatási miniszter elnöke alatt a tárgyban szombaton értekezlet tartott. Legelőször szót emelt:

Hoffmann Pál: Szerinte a tanácskozás feladata a létező intézmények javítása, nem pedig a hanyatlás feltartóztatása, mert 1848 óta folytonos haladás észlelhető. Szóhárom szempontból indul ki: 1) A tanrend legyen minél inkább állandó; 2) s jogi tanulmány álljon kapcsolatban az egyetemi oktatással; 3) jogi fakultásaink s egyetemünk legyenek a jogi gyakorlatok mintájára szervezve. Áttérve a részletekre, a tanszabadságról szól, mely a magasabb kiképzésnek multhatlan feltétele. Németország is ennek közhatalu jelenlegi nagyságát. A tan- és vizsgálati rendszer jelen állapotán köv. változtatásokat ajánl: Az államvizsgálatokat az egyetemektől el kell különíteni; a vizsgálók a gyakorlat emberei legyenek. Továbbá a két alapvizsga szüntessék meg, vagy ha ez nem volna lehetséges, a második év végén letendő elméleti képzésvizsgát javasol. Maradjon államtudományi tudorság és külön jogtudorság. Ez utóbbi ne legyen az ügyvédi képesítésnek feltétele.

Zádor Gyula min. tanácsos azokra nézve, kik nem akarják a jogtudori szigorúlatokat letenni, némi kénszert óhajtana alkalmazni, azaz a tan- és vizsgálati rendszert szabályozni. A jogi tanfolyamot egy évi bölcsészeti tanfolyam előzve meg, s hogy az ifjak hamarabb végezhesenek, a gymnasium 6 osztályra szorítsassék. Az első s második államvizsgánál a tanári, a harmadiknál a gyakorlati elem legyen kizárólag képviselve; emitt csupán az elnök lenne tanár.

Szóltak meg Trefort miniszter, Szász Károly és Csengery Antal.

A helybeli jogászsegélyző egyletről.

A n. é. közönség oly sok alkalommal kimutatta már pártfogó jóindulatát a jelenleg vezetés alatt álló helybeli jogászsegélyző egylet iránt, hogy az iskolai első félév bevégeztével tisztebeli folyó kedves és elmulasztatlan költségeknek tartom a nevezett egylet működéséről a n. közönség tudósítani, — a mi részéről csekély viszonzása több oldalról jövő érdeklődő figyelemnek.

Egyletünk új működését az iskolai év beálltával 1878. év szept. 26-án kezdte meg s az idén is könyvek vételére 40 frt adatott ki. A könyvek szoralmos és szegény sorsú pályatársainknak adtak ki könyvsegélyt.

Már régebbi idő óta évenként elég tette mes öszeg adatik ki könyvek vásárlására s az idén is könyvek vételére 40 frt adatott ki. A könyvek szoralmos és szegény sorsú pályatársainknak adtak ki könyvsegélyt.

E mellett évenként szintén szegénysorsú és szoralmos tagtársaink segélyezésére egyletünk még mindig korlátolt anyagi helyzetéhez képest tetemes pénzösszeget osztatik ki. E pénzsegély ez évben is kiosztott és segélyben részesült 22 szegény joghallgató, — még pedig ezek közül négyen kaptak fejenként 30 frtot, ötön 20—20 frtot és tizenhárom 10—10 frtot s így összesen 350 azaz háromszötven frt osztattik ki az idén szegénysorsú pályatársaink segélyezésére.

S bár hiát adhatunk egyletünk jövőének, kik képeseké tettek bennünket arra, hogy szegény pályatársainkon ennyire is segíthetünk.

de másrészt fájdalmasan esik annak tudata, hogy nagyobb összeget segélyezésre nem fordíthatván, 5 pályatársunk maradt segélytelen, kik pedig mind érdemek lelték volna arra. Másrészt pedig be kell ismernünk azt is, hogy segélyezési képességünk is igen csekély vala, a mennyiben a legmagasabb összeg, a melyly pályatársainkon segíthetünk, csak 30 frt volt, s ily magas segélyben is csupán 4 joghallgató részesülhetett.

Igy tehát míg egyfelől örövendhetünk, — hogy eljutottunk ennyire is, másfelől irigyletünk kell azon más jogacadmiai segélyegyletek helyzetét, a melyek alapítóiknál fogva képséves vannak arra, hogy sokkal magasabb és havonkénti segélyt adhatnak tagtársaiknak. Epen azért egész bizalommal fordulok egyletünk jövőjéhez, — kik a fentebb előadottakból láthatják, hogy egyletünk felelő kötelességet, mindent elkövet, a mi által csak célját megközelítheti — miszerint becses adományait egyletünk alapítóikét gyarapítani méltóztatassanak.

Különösen a jelen alkalommal számítok én s az engem minden üdvös lépésben buzgó támogató választmány arra, hogy nem vonja meg pártfogását a n. é. közönség egyletünkétől, midőn még, mint fentebb említém — 5 tagtársunk maradt segélytelenül s másfelől a jövő iskolai félév folyamában még több társunk óhajtának legalább könyveikkel segélyezni.

Remélve azt, hogy felhásvom nem leend elhangozó szó a pusztában, kérem fel a n. é. közönség minden rendű s rangu tagjait, különösen pedig azon t. urakat s hölgyeket, kik évenkénti segélyezik egyletünket, hogy becses adományait, — melyek hirtáplilag fognak nyugtázati — hozzáadják, vagy a főiskolába vagy lakásomra (d a r a b o s u t c z a 1053. sz. a.) cimezve mieöbbsé eljuttatni méltóztatassanak.

Oláh Károly.

a helyb. jogászsegélyző egylet elnöke.

Külföld.

Francziaországban az elnökválasztás kabinetsválasztás követi. Dufaure nem akar megmaradni miniszterelnöki állásán, különben már régebben is le akart köszönni. Gréy, a köztársaság elnöke Waddington külügyminisztert bizta meg az új kabinet megalakítására. Különben a franczia törvényhozás rövid idővel kezdődik Párisba. Február 2-án 12 képviselőválasztás történt meg. A megválasztottak közül 3 köztársasági, kettő konzervatív. Fourton és Mau gróf megválasztásáról még semmi hír; Cassagnac Pál újra megválasztottatott.

Az olasz hadügyminiszterium a kamarához két törvényjavaslatot nyújtott de külön birtokról a hadi költségvetéshez és pedig löfegyverek készítésére, fegyvergyár föllállítására az Apennineken innen, élelmiszerokre, mozgósítási eszközökre, erődítési munkálatokra. A további tettek határozottabbá szolgálnak az állam biztos-ága szempontjából. E póthitelek összesen 90 millió lirara mennek s négy év alatt fizetendők vissza. A kamara kimozta ez ügy sürgősségét.

A prágai békekötés a „Montagsrevue” szerint lényeges változást szenvedett. Birodalunk és Németország (talán csak Poroszország) között külön mezejösök jött volna létre a napokban, melyben Ausztria-Magyarország lemond a prágai békekötés ötödik szakaszának záradékában foglalt azon kikötésről, hogy északi Szeviz viaszmegeged egy általános népszavazástól létecské függővé.

Afganisztánból az a legújabb, mi a „Times” jelent Yellalabádból t. i. hogy Jakub kán választott Cavagnari őrnagynak az angol kormány követelésére és ezeket határozottan visszautasította és kijelentette, hogy Sir Ali parancsa értelmében el van határozva Kabul védelmezésére. Valli Mohamed Hazarpirba ér-

A megszorított halotti gyűlékezet egy pillantást vetett a szöke urra, s minden birta áhítózó tagja az érdemes kompnánian kezdeti szüküli. Csak egy Szabolcsmegegyéből Kassára származott nvri bicskásnak volt olyan kutya szive, hogy megkérdeje a sallangos dohányszakcskóju chin-zertől:

— Te vagy az Bandi?
 — Látod, ha van szemed?
 — Hát nem haltál meg?
 — Csak nem ettem bolond gombót. Elég volt két nap nyomni az agyvedékem, s még azt is kiadni, a mit be nem vettem. No de nem is voltam én meg józanan részeg maskor, csak most — hogy zápná meg az a kolera!
 A gyászos halotti gyűlékezet kétségbeesett, s a vakmerő szabolcsi gyerek is árvavármegyei hangon rebegett:

— De hát tudod-e, hogy mi most kit temettünk?
 — Már hogy a verebenbe ne tudnám. Szabó Tóait a statisztát. T. i. holm fekkút a jámbor egy szobában, míg ki nem szorult belőle a lélek, a girhesből.
 Tableau!

Igy történt ez Kassán 1873-ban, mikor nagy volt a kolera, meg a veres bor kelete. Szabó Bandi pedig most is él és uralkodik s azóta soha sem volt józanan részeg. A ki nem hisz, megláthatja holnap jutalomjátékán „az oltár előtt”. Családi páholy 3 frt, közép páholy 4 frt, stb.

Suhogó.

A „Debreczeni Ellenőr” szerzője.

Szabó Bandi temetése.

Hát csakugyan meghalt szegény Szabó Bandi? Szabó Bandi, az ideális betyár, a délceg huszár, a népdalok hőse? Hát örökre behunyódott az a két tízes szem, mely annyiszor égett lágban a bortól és szerelmestől s annak a pörge bajusznak arcát nem csókolja több nagyszülősi bajuszkosoha, többé soha? Hát azért teremtett neki az isten oly délceg természet, hogy csak úgy „per schub” kiszóltsa az árnyékvilágból, hogy oda fent koptolhasson a makra pipából a Tubafa árnyékában, hova egy veszekedett obulusért szállit az alvilági hajós?

Bizony meg ő, szegény! Meghalt olyan jól, hogy nem támasztja őt fel többé semmiféle „sláger”, semmiféle „mókusziv”. Még tegnapé volt vigan pörgette a sarkantyut Virág Marcsi sujtásos dolmányában, hőkényén szivta a talián szivart s kópót nagy begyesen — és ma már kisorult belőle a lélek, megreszált. — Szegény Bandi! milyen jó színész volt — sajnálkozott L a t a b á r, a színigazgató. — (Már hogyne lett volna jó színész, mikor az itcze fénykorában is tudott litera s z á m r a i n i, kártyánál nagy malőrrel s billárdozni, mint egy kozák!) — Szegény Bandi! milyen jó cimzomora volt — sohajtott fel egy csomó bormegiszsa-

pajtá. (Már hogyne lett volna jó cimzomora, mikor oly nagyon szerette a bormegiszsa pajtások — F e l e s é g e i t!)

— Szegény Bandi! milyen jó hazafi volt — ajúlódzott egy ellenzéki újságíró, ki nem feleldheté, hogy a jó Bandi milyen felséges polfevelsel dotálta, egy boldog emlékeztető lumpholas alkalmával, a kormánypárthoz szító Gyurka primás ragyaverte ábrázatának négysegeletes körvonala. Es igazza volt. Mert bizony szegény Bandi nagyobb hazafiatlanságot soha sem követett el, minthogy 12 éves kora óta személyével okozatos öszefüggésben megfordított archimédészi csavarként k o v e s b e d e t t a magyarországi borkivitel.

De hát hiába volt minden sajnálkozás, sohajtság, ajúlódzás, a szegény Bandi megboldogult. Arczát olyan csuflá tette a kolera, hogy még egykori szöke ideáljai is kereste volna láttára — a riglit. Nem is sokan nézték meg. Felesége a más felesége volt, tesvérje a szép S z a b ó P e p i a „Magyar Polgár” kauscál vitézét (e kifejezést Orbán Balázstól loptam) messze, Kolozsváron boldogítja s atyja a régi jó S z a b ó Földes még messzebb színjátékoskodott, — a föld alatt.

Hanem azért mégis igen szép temetése volt. A megpofozott Gyurka-primás haládatosságból oda állított a kolera-kórház udvarára, s végig húzta a kassai piacozt a „verbukost”, a színigazgató 3 bankó forintért vásárolt ingyen meggyallut koporsójára egy csínált virágból formált élő virág-koszort, a bormegiszsa pajtások öszkekonferáltak 1 frt 50 krt, s megbuzatták lelkeirt a legkisebb cse-

gőt, egy meszely spirituszszal kenyerezvén le a haragzót, hogy sokáig h i v a t a l o s k o d j e k. A diákok a kollégiumban két nap egymás után nem jártak pralectóra — a szegény Bandi tiszteletére, s az egész város urai és válogatot cigány legényei, de főképen a hölgyei kirukkolának.

Ugy bizony, a hölgyei! A szegény Bandi csak 24 óráig, tehát kevesebb ideig, mint mennyi alatt az ember tisztességes részegségből kijázanodhatik, fekkút halva, de ezen 24 óra alatt minden szakácsné kozmásra teremtette meg a borsót, minden szolgáló eltörte a vízes kantát s minden jóvaló pestzonka ki-törte a gondos figyelmébe bizott paraszágoknál hol kezét, hol lábát. A kuton elhullott anyi könny, hogy ha az mind két garasossá vált volna, be lehetett volna vele verni egy regement Tisza Kálmán ablakát. De nemcsak a konyha-delnök busutak, a kaszárnyabár is megcsépett a bagó-saison, s nagy búbanátha merült a katona mondér — Garnizon örmeztört lefelé egész az egyéves önkényesség. — Hát hogyis ne! Hiszen az isten sem teremtett délcegebbé huszárt, szebb parasztleányt, asszonyt és leány-szivet betrájbóló betyárt, mint milyen Bandi volt — szinpadon, no meg néhánéha — a szinpadon k i v ü l.

Volt is am Bandinak olyan publikuma, hogy szinte guszut volt abban a könyvtől át-talított koporsóban fekkúdni, hol az embert nem bántja sem csusz, sem hideglelés, sem hitelező. A cigány nyoma erősen a vonót, a diákok acsarkodtak, a publikum hullatta az ökönyi könnyét s mindenki el volt érzékenyülve po-

Vét nekem szeretőm, Sára volt az neve.” stb.

